

vergadering **C221**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 24 maart 2022

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over consultancyopdrachten en beleidsvoorbereidend en wetenschappelijk onderzoek voor het Departement Cultuur, Jeugd en Media – 2100 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de digitale transitie van de cultuursector – 2092 (2021-2022)	6
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over culturele evenementen in het kader van Event Flanders – 2152 (2021-2022)	13
VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opleiding voor artistieke bemiddelaars – 2216 (2021-2022)	15
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het groeiende aandeel van de creatieve en culturele sector in de Vlaamse economie – 2051 (2021-2022)	18

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over consultancyopdrachten en beleidsvoorbereidend en wetenschappelijk onderzoek voor het Departement Cultuur, Jeugd en Media – 2100 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Filip Brusselmans

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, meten is weten. Goed beleid kan pas gevoerd worden als er een grondige voorbereiding aan voorafgaat en die bij voorkeur ook wetenschappelijk onderbouwd is. Sinds de stopzetting van de subsidiëring van de steunpunten beleidsrelevant onderzoek ontbreekt het parlementsleden en beleidssectoren aan een overzicht van de onderzoeksopdrachten die u en uw administratie uitschrijven. Daarom stellen vele collega's en ikzelf geregeld schriftelijke vragen om een overzicht te behouden op de afgeleverde en lopende onderzoeksopdrachten.

Ik zou u daar graag een aantal vragen over stellen. Het totale bedrag dat aan alle externe onderzoeken besteed werd gedurende deze legislatuur, begint aardig op te lopen. Het valt daarbij op dat heel wat onderzoeken door hetzelfde adviesbureau, namelijk Idea Consult, worden uitgevoerd. Heeft de Vlaamse overheid een raamovereenkomst met dat kantoor of wordt elke onderzoeksopdracht toegewezen na een aparte aanbestedingsprocedure?

Hebt u er een verklaring voor waarom er nog amper onderzoeksopdrachten worden toegewezen aan Vlaamse universiteiten en hogescholen? Zij hebben nochtans ook heel veel expertise in huis. En onderzoek is een van de kerntaken van onze hogeronderwijsinstellingen.

Een andere opvallende vaststelling bij het overlopen van de lijst met onderzoeksopdrachten die het departement Cultuur gedurende deze legislatuur heeft uitbesteed, is dat de rapporten niet gepubliceerd worden en de kwalificatie 'intern rapport' krijgen. Mogen we niet verwachten dat onderzoeksopdrachten die door externe organisaties uitgevoerd worden en die met publieke middelen gefinancierd zijn, gepubliceerd worden en dus raadpleegbaar zijn?

Het beleidsvoorbereidend onderzoek zit nu verdeeld over het departement, de steunpunten, soms universiteiten en hoe langer hoe meer ook private consultants. Dat is dus heel versnipperd. We vernemen ook dat die externe consultants daarbij vaak een beroep doen op de expertise van de steunpunten en bij de belangenbehartigers terechtkomen om hun informatie te verzamelen. Wat is volgens u de meerwaarde van die werkwijze?

Het departement heeft ook nog een raamcontract met het Kenniscentrum Cultuur en Mediaparticipatie van de Universiteit Gent, dat voornamelijk de langlopende participatiesurvey uitvoert. Welke procedure, bijvoorbeeld een open oproep, zult u kiezen voor het vervolg op het kenniscentrum van de UGent, wiens raamcontract eind 2022 ten einde loopt? En voor welke beleidsdomeinen zal dat kenniscentrum onderzoek uitvoeren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, de meeste onderzoeksopdrachten worden inderdaad toegewezen na een aparte aanbestedingsprocedure, conform de regelgeving inzake overheidsopdrachten. Bij veruit de meeste onderzoeksopdrachten worden zowel onderzoeks- en consultancybureaus

als universiteiten en hogescholen aangeschreven, waarbij steeds minstens drie, maar bijna altijd veel meer dan drie partijen aangeschreven worden. Mijn administratie maakt bij elke onderzoeksopdracht een afweging van welke partijen mogelijk de nodige expertise in huis hebben om de opdracht uit te voeren.

Uiteraard behandelen we de aangeschreven partijen op een gelijke en niet-discriminerende wijze. We stellen daarom steeds objectieve gunningscriteria voor om de offertes objectief te kunnen vergelijken, om zo de mededinging ten volle te respecteren.

Voor de onderzoeken, uitgevoerd naar aanleiding van de Vlaamse Brede Heroverweging, was er een raamcontract met een consortium van Deloitte en Idea Consult. Dat raamcontract werd uitgeschreven door het Departement Financiën en Begroting, dat ook de middelen voor die onderzoeken beheert. Dat is dus in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging.

Zoals gezegd, worden Vlaamse universiteiten en hogescholen, behoudens een kleine uitzondering, mee aangeschreven bij aanbestedingsprocedures. Ze voeren wel degelijk onderzoeksopdrachten uit. Hun aandeel in de externe onderzoeken fluctueert echter wel. In 2021 bedroeg dat 19 procent. Een jaar voordien, in 2020, was dat 38 procent. Dat zijn telkens momentopnames. Het aandeel zou dit jaar ook weer kunnen stijgen.

Hoe komt het dan dat het voor universiteiten en hogescholen moeilijker is om in te dienen? Onderzoeksopdrachten moeten vaak op relatief korte termijn worden uitgevoerd. Voor universiteiten en hogescholen is het soms moeilijker om voldoende flexibel met personeelsinzet te kunnen omgaan en om de nodige capaciteit vrij te maken binnen de tijdspanne die vooropgesteld wordt in een bestek. Wetenschappelijk personeel is immers vaak aangesteld voor specifieke projecten, waar tijdens de looptijd al hun inzet naartoe gaat. Soms is het voor onderzoeksgroepen aan universiteiten en hogescholen dan ook alleen mogelijk om de nodige capaciteit vrij te maken door nieuwe aanwervingen, maar dat kost dan natuurlijk ook weer tijd.

Voor consultancybedrijven is het veel meer hun dagelijkse praktijk om het personeel flexibel in te zetten over meerdere projecten. Ook de capaciteit en administratieve ondersteuning om projectvoorstellen in te dienen is vaak sterker uitgebouwd bij de grotere consultancybedrijven.

Een nieuwe onderzoeker die op korte termijn kan worden angeworven, is bovendien vaak een onderzoeker met minder ervaring en expertise, wat bij de indiening dan ook weer een invloed kan hebben op de beoordeling van de offerte, omdat de expertise van het onderzoeksteam vaak een gunningscriterium is.

Wat betreft de rapporten die niet gepubliceerd worden en als kwalificatie 'intern rapport' krijgen: het algemene vertrekpunt is inderdaad dat onderzoeksopdrachten die door externe organisaties worden uitgevoerd en die met publieke middelen worden gefinancierd, ook worden gepubliceerd. Uitzonderlijk worden bepaalde rapporten niet actief gepubliceerd, deze krijgen de kwalificatie 'intern rapport'. Evaluatierapporten die de werking van één bepaalde organisatie onder de loep nemen, worden bijvoorbeeld niet actief gepubliceerd. Ook bij rapporten die louter ter voorbereiding van interne processen dienen, is dat niet altijd het geval.

Wat is de meerwaarde van de werkwijze die u 'versnipperd' noemt? Kennisopbouw is een functie die zowel door het departement als door steunpunten opgenomen wordt. Beleidsvoorbereiding en -evaluatie is echter een kerntaak van het departement, waarvoor het departement dus ook soms een beroep doet op externen via het uitbesteden van gerichte onderzoeksaanvragen.

Bij de bovenbouworganisaties is kennisopbouw vooral gericht op de praktijkontwikkeling van de culturele deelsectoren en op het in beeld brengen van al dan niet gewenste evoluties, tendensen en ontwikkelingen binnen de deelsectoren. Het is dan ook logisch dat de kennis die werd opgebouwd, bij onder andere steunpunten, voor sommige uitbestede onderzoeken nodig is om bepaalde inzichten te verwerken, en dat opdrachtnemers daar ook beroep op doen. Zoals beschreven wordt in de studie van Filip De Rynck rond de bovenbouw in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging, is de finaliteit van de opgebouwde kennis tussen het departement en andere bovenbouworganisaties verschillend, doch complementair. De functie kennisopbouw wordt binnen een netwerk opgenomen en goede afspraken en samenwerkingen zijn dan ook noodzakelijk om versnippering en overlapping tegen te gaan. Het afsprakenkader onderzoek biedt in dit verband een kader voor samenwerking en afstemming tussen het departement en de sectorale steunpunten.

Met het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie is er inderdaad een subsidieovereenkomst, geen raamcontract, die afloopt eind 2022. Voor de opvolging van dit kenniscentrum hebben mijn collega, minister Dalle, en ik beslist dat er aparte initiatieven zullen worden uitgewerkt voor cultuur en voor media. Aan de concrete inhoudelijke invulling van deze initiatieven wordt momenteel nog gewerkt.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Het is toch een groot verschil, we zien dat dit jaar maar 19 procent vanuit de Hogeronderwijsinstellingen komt en vorig jaar was dat 38 procent. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

Oké, het is een momentopname, maar het fluctueert toch wel. Ik ben benieuwd om op te volgen hoe dat in de toekomst verder zal evalueren, want ik denk toch dat onze Hogeronderwijsinstellingen ook heel wat expertise in huis hebben. Wat u schetst, klopt inderdaad. Bij kortetermijnopdrachten is de personeelsinzet moeilijker.

Wat het publiceren betreft, is het algemeen uitgangspunt uiteraard dat dat openbaar moet zijn. U zegt dat het uitzonderlijk is wanneer dat niet gebeurt. De redenen die u aanhaalt kan ik ook perfect volgen, maar is er een overzicht van de verhouding tussen publiek en niet-publiek? Kunnen we dat vergelijken met het verleden? Ik stel die vraag omdat ik toch moet vaststellen, al is het gevoelsmatig, dat het precies vaker gebeurt dat onderzoek niet wordt gepubliceerd.

Ik geef een concreet voorbeeld. Dat is het onderzoek naar de evaluatie van de geregementeerde boekenprijs. Dat is een voorbeeld waarvan ik mij afvraag waarom dat niet kan worden gepubliceerd, ook omdat het iets is wat voor de sector heel relevant kan zijn. Er zou toch ook een debat met de sector over gevoerd moeten worden. Dus vandaar dat ik benieuwd ben naar die verhouding van wat er allemaal publiek en niet publiek wordt gemaakt.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Wij benadrukken natuurlijk ook dat onze Vlaamse universiteiten alle expertises in huis hebben die nodig zijn voor de meeste onderzoeken. Ik heb vorig jaar een schriftelijke vraag gesteld naar alle kabinetten en alle departementen toe, in welke mate er beroep werd gedaan op Vlaamse universiteiten en in welke mate er beroep werd gedaan op Waalse universiteiten. Het verschil daarin per kabinet is ook wel zeer merkbaar. Dat is geen verwijt naar u toe, want ik herinner mij dat er toen een 'nulletje' stond bij uw departement of uw kabinet, maar er zijn toch andere kabinetten. We zijn de Vlaamse overheid, we zijn de Vlaamse Regering, we zijn het Vlaams Parlement. Laat ons dan toch soms fier zijn op die Vlaamse universiteiten en hen voortrekken bij bepaalde zaken. Ik denk dat dat een normale reflex is.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De heer Van de Wauwer heeft een heel precieze vraag over publieke en niet publieke middelen. Publiek is een heel kleine minderheid van het geheel, maar we zullen de exacte verhouding doorgeven of ik zal het gewoon in aantallen doen. Je kunt natuurlijk heel belangrijke studieopdrachten hebben, maar ook kleine. Als we dat allemaal moeten differentiëren ... Ik heb de getallen hier niet bij de hand, maar ik wil ze wel laten opnemen in het verslag. De gereguleerde boekenprijs hebben we hier besproken en het rapport is – dacht ik, dat was toch de afspraak – aan de commissie bezorgd. Dus dat is een publiek rapport.

Mijnheer Brusselmans, we vragen toch in 90 procent van de gevallen – het hangt ook wel een beetje af van het type onderzoek – de universiteiten erbij om een offerte in te dienen. Maar zoals ik daarstraks al zei, daar liggen meestal langere termijnopdrachten vast voor hun academisch personeel en ze dienen dan gewoon geen offerte in. Nu, u zegt dat we onze universiteiten moeten voortrekken, maar dan moet het parlement initiatieven nemen om de wet op de overheidsopdrachten te wijzigen. We kunnen niemand echt voortrekken. Het enige waar we ons voor kunnen engageren is om al diegenen die in aanmerking komen ook effectief uit te nodigen om een offerte of een aanbod in te dienen. Dat doen we heel consequent.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik zal het nakijken. Als het aan het parlement bezorgd is, is dat een goede zaak. Maar dan moet dat natuurlijk ook publiek zijn en toegankelijk voor de hele sector, zodat zij dat ook kunnen inkijken.

Minister-president Jan Jambon: Als het bezorgd is aan het parlement dan is het per definitie publiek, tenzij het achter gesloten deuren plaatsvond.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik dacht dat het nog niet voor de sector publiek was. Ik heb toch die vraag gekregen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de digitale transitie van de cultuursector – 2092 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Filip Brusselmans

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, ik heb een vraag over de digitale transitie van de cultuursector. We lezen in het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Sport en Media (SARC) over cultuurbeleid tijdens en na corona van 25 februari 2022 het volgende: "Het versterken van digitalisering verdient verder aanbeveling. Dit werd al langer ingezet, maar kwam nu als alternatief nog scherper aan bod voor cultuurparticipatie en via allerlei platformen (met onder meer het experiment van Podium19, allerhande lokale en bovenlokale digitale platformen die zijn ontwikkeld om mensen te (blijven) stimuleren om te sporten, streamingsplatforms...)."

"Wat kunnen we hieruit meenemen? Ontwikkel een overkoepelende en coherente strategie om onze sectoren te helpen in de digitale transitie."

Deze bekommernis van de SARC sluit naadloos aan bij de digitale transitie van de cultuursector. Dat is een van de strategische krachtlijnen van het Vlaamse Veerkracht Relanceplan van de Vlaamse Regering.

Ook in uw beleids- en begrotingstoelichting (BBT) 2022 hebt u daar een heel uitgebreid stuk over geschreven. Ik heb het helemaal neergeschreven, ik wil het wel voorlezen, maar het is lang. Ik denk dat we nog wel wat tijd hebben.

Het komt dus uit uw BBT: "Digitale transformatie impliceert een complete verandering van cultuurproductie (over creatie en verspreiding tot consumptie). Om de voordelen van digitalisering optimaal te benutten, moeten culturele organisaties continu innoveren en daarbij de behoeften van gebruikers vooropstellen. Digitale culturele content moet vindbaar zijn en efficiënt worden beheerd. Daarnaast roept digitalisering ook nieuwe ethische vraagstukken op. Om de gedeelde uitdagingen aan te kunnen gaan, zal ik ervoor zorgen dat cultuur meegenomen wordt in het geïntegreerd plan voor de verdere digitalisering in Vlaanderen. (...)

Het project Doelgericht digitaal transformeren (doorlooptijd 2021-2023) wil de brede waaier van het culturele aanbod verbinden met geïnteresseerde cultuurparticipanten om de cultuurparticipatie te verhogen en een impuls te geven aan een datagedreven beleid. De focus ligt hierbij op gegevensontsluiting via standaarden. Het project stimuleert op deze manier de digitale innovatie door middel van samenwerking en verbreding. Tevens worden open innovatie en marktbetrokkenheid gestimuleerd. Verschillende organisaties kunnen namelijk in dit uitwisselingsnetwerk verenigd worden: o.a. organisaties die het culturele aanbod kenbaar maken, actoren die zich met publieksonderzoek en participatie bezighouden en de beleidsmonitoring. De culturele beleving wordt op een nieuwe manier georganiseerd waarbij vraag en aanbod worden verbonden.

Het project Koppeling databanken en betere informatiedoorstroming draagt op zijn beurt bij aan het uitwerken van een overkoepelende informatiearchitectuur. Het project geeft in 2022 invulling aan de verdere implementatie van het algemeen kader, een samenwerking tussen Departement CJM en Agentschap Digitaal Vlaanderen. Met dit project worden, complementair aan het project Doelgericht digitaal transformeren, stappen vooruitgezet. Naast het vormgeven van een deel van de digitale basisinfrastructuur, kunnen tal van culturele (digitale) processen die buiten beeld blijven via deze iteraties opgenomen worden. Dit flankerende project heeft als doel om processen te prioriteren en de informatiearchitectuur daarvoor uit te werken als opstap naar toekomstige digitaliseringsinitiatieven.

In 2022 zal ook een business case uitgeschreven worden via de samenwerking met Digitaal Vlaanderen. De focus van deze case zal liggen op een digitale basisinfrastructuur voor de omgang met digitale collecties. Dit project startte al in 2021 en moet in de loop van 2022 tot resultaten leiden. Het bouwen van een digitale basisinfrastructuur zal culturele organisaties helpen bij het duurzaam creëren, beheren, ontsluiten en preserveren van digitale collecties. Deze moet leiden tot een nieuwe manier van werken in een ecosysteem waarbij samenhang en wisselwerking centraal staan. De business case zal een roadmap opleveren waarin de stappen beschreven staan om dit doel te bereiken.

Op deze manier zal de digitale basisinfrastructuur uitgerold worden die het mogelijk zal maken dat de culturele sector als een open ecosysteem fungeert waarin data gestandaardiseerd zijn en de basis vormen voor nieuwe toepassingen, procesoptimalisaties enz."

Dat is een hele boterham. Je moet al hogere studies gedaan hebben om het ook allemaal goed te snappen. Daarom is het goed, minister, dat u daarover toch nog wat meer uitleg kunt geven. Ik heb voor u een aantal vragen.

Wat is de stand van zaken van dat project Doelgericht digitaal transformeren om te komen tot dat open digitaal ecosysteem op basis van gedeelde software en gedeelde data?

U focust vooral op een digitale infrastructuur die u sectorbreed wilt implementeren. Wat is daar de rolverdeling tussen organisaties als Cultuurconnect, publiek en meemoo en anderzijds het departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) zelf en Digitaal Vlaanderen in deze multigovernancestructuur voor de digitale transformatie van de culturele sector? Wat is ieders rol daarin?

We weten uit het verleden dat het ideaal waar iedereen van droomt, om één overkoepelend digitaal systeem te implementeren, niet altijd de realiteit is, of ten minste niet altijd succesvolle resultaten oplevert. Het Smart City Project in Antwerpen en ook in andere steden lukt bijvoorbeeld allemaal maar moeizaam. Hoe gaan die systemen op elkaar afgestemd worden?

Welke nieuwe digitale infrastructuur moet er gebouwd worden om de participatie aan cultuur te verhogen? Aan welke concrete projecten zullen de relancemiddelen worden besteed?

Wat is de stand van zaken van het project 'Koppeling databanken en betere informatiedoorstroming'? Werd de businesscase die u aangekondigde in uw BBT al uitgeschreven? Zo neen, waarom niet? En zo ja, wat is de concrete inhoud? Wie zal dat uitvoeren? En wat is de rol van meemoo in dit verhaal? Zij vervullen nu immers al een essentiële rol voor de digitalisering van erfgoedcollecties.

De reeds gekende digitaliseringsplannen gaan enkel over data. Maar wat met de digitale transformatie en de bijbehorende hard en soft skills die daarvoor nodig zijn binnen culturele organisaties zelf? Het is een hele boterham. Bedankt om te luisteren, collega's. En ik wacht op uw antwoorden, minister-president.

De voorzitter: Bedankt voor deze boterham op donderdagochtend, mevrouw Brouwers.

Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Brouwers, u verwijst terecht naar mijn beleidsbrief, waarin ik een hele passage daarover heb opgenomen. Ik lees die passage nu graag voor. Ik weet dat het wat tijd gaat nemen, maar misschien is dat toch goed. Neen, alle gekheid op een stokje: ik ga natuurlijk ineens naar de antwoorden op de vragen.

Het project Doelgericht digitaal transformeren werd in juli 2021 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Daarna werd een programmamanager aangetrokken en is het programmateam samengesteld. Tot nu toe werden de architecturale drivers gedefinieerd en de ideaaltypische conceptuele architectuur voor een uitwisselingsplatform opgesteld.

Als onderliggend element werd in december 2021 een OSLO-traject (Open Standaarden voor Linkende Overheden) geïnitieerd om een uitwisselingsstandaard rond activiteiten, participatie en transacties op te stellen. De architecten gingen ook na hoe dat uitwisselingsplatform er technisch moet uitzien. Men kiest daarbij voor een data-meshaanpak. Die technologie zal toelaten om verschillende bronnen te integreren, zoals ticketinginformatie, aanbodinformatie, bibliothecaire uitleeninformatie en ga zo maar door. Op die bronnen kunnen dan coherente dataproducten – inzichten, benchmarkingsinstrumenten, rapporteringstools enzovoort – gebouwd worden. De benodigde profielen om dat platform te bouwen, worden de volgende maand via overheidsopdrachten aangetrokken.

Het uitwisselingsplatform wordt uitgebouwd tot een neutrale sectorbouwsteen, waar verschillende sectorspelers diensten op kunnen ontwikkelen. Daarnaast worden er in de conceptuele architectuur ook nog andere elementen gebouwd, zoals een participanten- en een aanbiedersprofiel. Daarvoor wordt er gekeken naar welke componenten in de sector al aanwezig zijn, bijvoorbeeld de producten die door publiek ontwikkeld werden. In de verdere ontwikkeling van Doelgericht digitaal transformeren zal nauw met die partners worden samengewerkt om geleverde inspanningen maximaal te recupereren, maar ook om het draagvlak voor de projectresultaten te maximaliseren. Er wordt ook onderzocht in welke mate architecturale bouwstenen, zoals Mijn Burgerprofiel, gebruikt kunnen worden.

Parallel met de start van de bouw van het uitwisselingsplatform start een functionele analyse voor de participanten- en aanbiedersprofielapplicatie, waarvoor in de loop van mei een aantal workshops georganiseerd zullen worden.

De rolverdeling zie ik in grote lijnen als volgt. Het departement zie ik als de regisseur die de digitale transformatie aanstuurt. Publiq, Cultuurconnect en meemoo zijn voor mij digitale kernspelers. Zij hebben elk belangrijke taken en verantwoordelijkheden om, onder de regie van het departement, bij te dragen aan die digitale transformatie. Digitaal Vlaanderen neemt in deze constellatie de rol op van strategische partner die instaat voor de coherentie met het beleid dat Vlaanderen voorstaat en toegang tot de open bouwstenen, zoals bijvoorbeeld OSLO.

Voor die rolverdeling baseer ik me ook op de resultaten van het onderzoek 'Een multigovernancestructuur voor de digitale transitie van de cultuursector', dat mijn administratie bestelde in navolging van de inzichten van de Vlaamse Brede Heroverwering. Een dergelijke aanpak zal helpen om op een transparante manier duidelijke doelstellingen en ambities te verwoorden, die aansluiten bij de noden van de sectoren, maar eveneens de benodigde systemische verandering nastreven. Het overleg daarover met alle betrokken partners is lopende.

Ik kan u bijtreden in de bezorgdheid dat monolithische systemen zelden de gewenste effecten hebben. Het is cruciaal dat de nodige flexibiliteit voorzien wordt en dat er vanuit een decentrale gedachte gewerkt wordt. Maar met één overkoepelend digitaal systeem bedoel ik vooral dat er aan gezamenlijke doelstellingen en ambities gewerkt kan worden als de tools voorzien zijn om samen te werken. Technisch vertaalt zich dat in het toepassen van gedragen uitwisselingsstandaarden, zoals de OSLO-methodologie, en het gebruik van open architecturen-componenten die door anderen hergebruikt kunnen worden. Bij wijze van voorbeeld verwijs ik naar mijn antwoord op uw eerste vraag over het uitwisselingsplatform dat in de context van Doelgericht digitaal transformeren gebouwd wordt. Ook daar werken we volgens die principes.

Mijn idee van een ecosysteem is dus een decentrale constructie, waarin de focus ligt op open en gedeelde data en digitale infrastructuren om gezamenlijke doelstellingen na te streven, maar waar ook andere spelers, bijvoorbeeld marktspelers, diensten op kunnen ontwikkelen. Het is dus geen kant-en-klare box die afgeleverd wordt, maar veeleer een platform waarbij alle spelers weten aan welke afspraken men moet voldoen, welke de standaarden zijn die gekozen worden en waar wij zelf een aantal dingen op zullen ontwikkelen, maar ook andere spelers dat kunnen doen, weliswaar in samenspraak.

De relanceprojecten zetten vooral in op het integreren van de reeds beschreven strategie, die enerzijds opgebouwd is rond gestandaardiseerde data-uitwisseling en anderzijds uit het ontwikkelen van open infrastructuur. De concrete focus van die projecten geeft een inhoudelijke invulling. Voor de doelstelling van Doelgericht Digitaal Transformeren verwijs ik naar mijn eerdere antwoord. De jeugd- en cultuurinfrastructuurdatabank heeft als doel om die informatie op een coherente

manier samen te brengen, met als doel om beleidsinformatie en beleidsvoorbereiding te ontwikkelen, alsook andere sectorgerichte functionaliteiten, zoals zoekmodules voor het gebruik van locaties.

Het project 'digitalisering van collecties' heeft de ambitie om de kritische massa aan digitale content, vooral cultureelerfgoedcontent, te verhogen, enerzijds door een collectieve actie, gecoördineerd door meemoo, anderzijds door een subsidie-reglement dat cultureelerfgoedorganisaties in de mogelijkheid stelt om individueel of in beperktere partnerschappen prioriteiten te stellen. Dit project omvat ook een businesscase die het ecosysteem over de duurzame omgang met digitale collecties bekijkt en een operationalisering ervan voorstelt.

Het project 'integratie erfgoeddatabanken' operationaliseert de integratie van de voormalige provinciale erfgoeddatabanken als een belangrijk element in het in het vorige punt vermelde ecosysteem.

Het Verenigingsloket wil de dienstverlening van verschillende overheden aan verenigingen verbeteren. Het loket wordt een online toegangspoort voor alle aanvragen, meldingsplichten, attesten enzovoort. Bovendien krijgt het loket een beveiligde databank, waarin gegevens over verenigingen bewaard kunnen worden, zodat zij dezelfde informatie niet steeds opnieuw hoeven in te geven wanneer ze met verschillende overheden in contact komen. Daarnaast zal het loket overheden helpen om de dienstverlening efficiënter en klantvriendelijker te organiseren.

Met het project 'koppeling databanken en betere informatiedoorstroming' wil het Departement Cultuur, Jeugd en Media zijn dienstverlening en data zo maximaal mogelijk afstemmen, inrichten en opbouwen dat ze de processen en digitale transformatie in de sectoren cultuur, jeugd en media mee aanjaagt. Het departement ontwikkelt zijn datastrategie verder door, ook in lijn met de in 2021 opgemaakte datastrategie van de Vlaamse overheid. Digitalisering van dienstverlening en datastromen zijn daarin de rode draad. Het wil evolueren tot een situatie waarbij data gestandaardiseerd kunnen vloeien, waarbij het departement unieke databronnen kan aanspreken in functie van zijn beleids- en evaluatienoden en die voor bepaalde processen – subsidieprocessen, gegevensregistratie – ook zelf kan ontwikkelen, waarbij de sector tegelijk ontzorgd wordt en datamogelijkheden beter kan benutten.

Het virtueel museum is geen relanceproject, maar relevant om in deze lijst op te nemen. Het initiatief is bedoeld om ons wijd en zijd verspreide erfgoed te verbinden in digitale verhalen over de geschiedenis en cultuur van Vlaanderen, en dat voor een breed publiek.

De governancestructuur waarvan in een vorig antwoord sprake was, zal een vehikel worden om uitspraken te doen over toekomstige noden inzake digitale infrastructuur.

Verder vroeg u naar een stand van zaken van het project 'koppeling databanken en betere informatiedoorstroming'. U vroeg of de businesscase reeds werd uitgeschreven en wat de rol van meemoo is.

Het project 'koppeling databanken en betere informatiedoorstroming', waarvan ik net de finaliteit aangaf, wordt momenteel door mijn administratie vormgegeven. In een eerste fase wordt aan een datastrategie gewerkt die de lopende trajecten, zoals onder meer de verschillende OSLO-trajecten die recent gelanceerd werden, in een duidelijk kader vat, dat in een volgende fase geoperationaliseerd zal worden. Dat project dient zich aan de strakke timing te houden die inherent is aan de relanceprojecten, in die zin dat het projectbudget in 2022 vastgelegd moet zijn.

De businesscase 'een digitale basisinfrastructuur voor de duurzame omgang met digitale collecties' werd reeds aangekondigd in de Strategische Visienota Cultureel Erfgoed uit 2021. Daarin wordt gesteld dat de digitale transformatie vanuit een netwerkmodel dient te gebeuren en dat er een vorm van coördinatie nodig is, waarbij de Vlaamse overheid een regierol toebedeeld krijgt. Deze oefening wordt uitgevoerd door Digitaal Vlaanderen en ging van start in het najaar van 2021, de resultaten worden in september van dit jaar verwacht. De doelstelling van deze businesscase is om tot een roadmap te komen om de cultureel-erfgoedsector te laten groeien naar een dergelijk netwerkmodel. Als resultaat verwachten we een stappenplan dat aangeeft welke initiatieven er nodig zijn om de geformuleerde doelstelling te realiseren.

Het gaat om bouwstenen die beschikbaar zijn voor cultureel-erfgoedorganisaties en die hen in hun digitale werking ondersteunen. Voor deze open componenten en bouwstenen gebruiken we de term 'basisinfrastructuur'. Deze term heeft verschillende gelaagdheden. Het gaat niet alleen om de technologie en de architectuur die gebouwd moet worden om de processen te ondersteunen, maar er is eveneens een organisatorisch luik. Welke rollen en verantwoordelijkheden moeten er ingevuld worden om het ecosysteem te operationaliseren en hoe moet het beheer van deze bouwblokken georganiseerd worden? Hoe kan de roadmap levend gehouden worden en zorgen we ervoor dat er na verloop van tijd ook nieuwe prioriteiten op die roadmap terecht kunnen komen? Het inhoudelijke luik spreekt zich uit over bouwstenen die verschillende manieren van hergebruik toelaten, zoals bijvoorbeeld storytelling. Een financieel luik zal aangeven hoe de duurzaamheid van de componenten gegarandeerd kan worden en hoe ontwikkelingen kunnen gebeuren. Voor de bouwblokken komt natuurlijk ook het juridische aspect aan bod.

Deze oefening staat niet los van andere trajecten, zoals ik in mijn eerder antwoord al toelichtte. Het spreekt voor zich dat deze businesscase de integratie van de verschillende trajecten tot doel heeft, en daar een duidelijk organisatorisch model tegenover wil stellen, waarbij meemoo, dat zoals u aangeeft een cruciale speler is, een belangrijke rol zal opnemen.

Uw zesde vraag ging over de digitale transformatie en de hard skills en soft skills die daarbij horen. De strategie met betrekking tot de digitale transformatie wordt zeker niet beperkt tot alleen data en infrastructuur. Ook het verhogen van de digitale maturiteit en het mogelijk maken van digitale experimenten zijn belangrijke elementen.

Een verhoogde digitale maturiteit is nodig om de culturele sector in het open ecosysteem in te schakelen en de meerwaarde ervan te benutten. Er zijn hard skills en soft skills nodig om strategisch en operationeel op organisatieniveau geïnformeerde beslissingen te kunnen nemen met betrekking tot digitale transformatie, over hoe in een netwerk te functioneren, hoe datagedreven te werken of hoe van een gedeelde infrastructuur gebruik te maken.

Door de specifieke focus van de relanceprojecten heeft het departement in eerste instantie de prioriteit gelegd op de meer technische aspecten van digitale transformatie, maar dat betekent niet dat er geen nood is aan coördinatie van het aanbod en de tools binnen de culturele sector om de impact te optimaliseren.

In afwachting van een strategische benadering op het vlak van digitale maturiteit nam ik alvast enkele initiatieven. Zo kreeg Cultuurconnect de opdracht om tijdens het academiejaar 2022-2023 de tweede editie van het opleidingstraject digitaal leiderschap in de cultuursector vorm te geven. Ook wordt er tijdens een aantal relanceprojecten ingezet op het stimuleren van de digitale maturiteit van de doelgroepen, zoals bijvoorbeeld het geval is bij het Verenigingsloket of de besproken businesscase.

De voorzitter: Met deze boterham erbij wordt het zowaar een stevig ontbijt, deze donderdagochtend.

Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Bedankt voor het uitgebreide antwoord, minister-president. We zijn toch wel wat wijzer geworden, want dat zijn allemaal zaken die zich voor een stuk achter de schermen van de departementen en organisaties afspelen en waar toch heel wat te gebeuren staat, als ik uw antwoord mag geloven, en ik geloof het uiteraard.

Misschien toch nog een paar bijkomende vragen. Als ik het goed begrepen heb, gaat de businesscase vooral over cultureel erfgoed? Dat is goed, we hebben inderdaad al erfgoeddatabanken enzovoort. Als dat zo is, vind ik het dus op zich een goede zaak om mee te starten. Heb ik het echter ook goed begrepen dat het virtuele museum van Vlaanderen daar dan ook meteen in wordt meegenomen, dat we daar toch geen dubbel werk gaan doen? Ik dacht dat ik u dat had horen zeggen, maar ik wilde het toch even geverifieerd zien.

Verder speelt Digitaal Vlaanderen natuurlijk ook een rol om een aantal zaken aan te leveren en daarbij is mijn vraag: in welke mate krijgt de sector zelf geregeld feedback? Ik bedoel dan de brede culturele sector, de bovenbouwspelers enzovoort, naast de organisaties die ik al genoemd heb. Wij horen dit nu immers, maar in welke mate is er nu al contact met bijvoorbeeld Digitaal Vlaanderen en bovenbouwspelers? Aangezien zij het daar misschien niet echt gewoon zijn om te werken met dat participatieve cocreatiemodel dat in de culturele sector toch wel gangbaar is als methodiek. Gebeurt dat? Worden zij voldoende betrokken? Uiteindelijk zullen ze er immers allemaal mee moeten werken.

In dat opzicht ben ik eigenlijk wel benieuwd. Ik denk dat het een goede zaak is dat Cultuurconnect volgend academiejaar of schooljaar toch opnieuw een 'digitaal leiderschap in de cultuursector' zal organiseren. Ik denk dat het inderdaad nodig is. Ik zie ook dat er in vacatures in de cultuursector meer en meer vraag is naar digitaal geschoolde mensen. Ik denk dat we daar dus echt op zullen moeten inzetten en dat de Vlaamse overheid daar op die manier toch haar steentje kan bijdragen. Hele mooie strategieën, standaarden of OSLO ontwikkelen – we hebben het hier inderdaad nog al gehoord – en er dan nadien niet mee kunnen werken op het terrein, is natuurlijk niet de bedoeling. In die zin ben ik ook heel blij dat u uitgaat van decentralisatie. Uiteindelijk moeten de spelers er voordeel bij hebben en moet het hen niet moeilijker worden gemaakt. Dat is wel het opzet heb ik begrepen uit alle doelstellingen die u hebt geformuleerd.

Ik vind het toch wel interessant en ik denk dat als we wat meer resultaten zien, misschien naar het najaar toe, misschien ook eens wat meer concreet kan worden uitgelegd hoe het nu precies werkt, wat nu de precieze, concretere voordelen zijn die op die manier worden gecreëerd, bijvoorbeeld via een werkbezoek of een hoorzitting. Het is 'work in progress' en ik denk dat het voor ons ook interessant is om op te volgen, want het is heel erg belangrijk.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het virtueel museum gaat natuurlijk in samenspraak met al die andere projecten, dat lijkt me de logica zelve.

Via de sectororganisaties wordt de sector er inderdaad bij betrokken en wordt er regelmatig feedback gegeven. Ik heb u daarnet in mijn antwoord gezegd dat het niet alleen over data en infrastructuur gaat, maar dat het dus inderdaad ook de bedoeling is om opleidingssessies te voorzien, en sessies om mensen mee te trekken in de digitale wereld.

Ten slotte denk ik dat ik het hier in de commissie al heel vaak gezegd heb, maar 'feel free' om in de regeling van de werkzaamheden eens naar het departement zelf te gaan, om het concreet te zien. Nu zijn we de architectuur en zo nog aan het vastleggen, en we kunnen die boeken wel tonen, maar daar is op zich nog weinig spectaculairs aan. Zodra er echter concrete dingen te tonen zijn, delen we die natuurlijk met zeer veel plezier met de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik wil de minister-president bedanken, ook voor het aanbod om misschien later op het jaar eens op bezoek te gaan bij het departement, om de stand van zaken in concreto te kunnen bekijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over culturele evenementen in het kader van Event Flanders – 2152 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Filip Brusselmans

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, ik heb een vraag over Event Flanders. U weet dat ik daarover al verschillende keren vragen gesteld heb. Ik ben ervan overtuigd – en ik denk dat verschillende collega's het met mij eens zullen zijn – dat het absolute 'asset' is om buitenlandse evenementen naar Vlaanderen te kunnen halen. Het is goed voor onze economie, het is goed voor onze uitstraling, het is goed voor onze reputatie en voor onze samenleving, maatschappelijk en economisch.

Natuurlijk gaan een pandemie en evenementen niet zo goed samen. De afgelopen twee jaar hebben we dus toch wel een klein beetje op onze honger moeten zitten. Ik denk dat de mensen van Event Flanders en u ook, minister-president, daar toch wel wat op geknarsetand hebben. Maar goed, met de omzetting naar code geel kunnen we nu misschien hopen op meer en beter.

Er is ondanks corona toch heel wat gebeurd, laat ons dat ook eens zeggen. We hadden een aangepaste vorm van de World Choir Games. Ik weet niet of de collega's daar geraakt zijn, maar ik was echt wel waanzinnig onder de indruk van het niveau van het event en van het volk dat dat heeft teweeggebracht. Bij dezen dus ook mijn felicitaties hiervoor.

Binnen de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) Cultuur van dit jaar zijn ook een aantal evenementen naar voren geschoven. Ze kunnen ook rekenen op een duidelijke budgettaire vork die prioritair ingezet zal worden op erfgoedprojecten. Dat is nieuw en ik denk dat dat zeer goed is. Een van de hoogtepunten zal dus de heropening van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) zijn. Daarom had ik de volgende vragen, minister-president.

Ik vroeg mij af wat de laatste stand van zaken was in de voorbereidingen van het stadsfestival rond Dieric Bouts in Leuven – misschien zal collega Brouwers daar ook goed van op de hoogte zijn – en James Ensor in Antwerpen en in Oostende. Volgend jaar zal het festival plaatsvinden in Leuven en in 2024 is het de beurt aan Ensor. Hoever staan we in het onderzoek – u hebt dat ook al eens aangegeven – naar de mogelijkheden van een hedendaags kunstenfestival en naar het tech- en innovatiefestival in 2023? Voor evenementen komt dat immers allemaal heel snel.

Hoever staat Event Flanders met het creëren van de noodzakelijke randvoorwaarden voor een Vlaams topevenementenbeleid? Zou daar eigenlijk een volledig kader rond gemaakt worden?

Zijn er nog meldenswaardige topevenementen verschenen op de langetermijnkalender? Ik kan me voorstellen dat die nu toch stilaan wel opgemaakt kan worden. Welke internationale topevenementen zouden we nog kunnen mogen verwachten? Alvast bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De beide erfgoedprojecten rond enerzijds Dieric Bouts in 2023 in Leuven en anderzijds James Ensor in 2024 in Oostende en Antwerpen worden gepresenteerd in de vorm van een haalbaarheidsonderzoek op het aansturingscomité Event Flanders van 20 april. Dus nog eventjes geduld. We mikken met andere woorden op een beslissing nog dit voorjaar om de voorbereidingen van beide projecten in optimale omstandigheden te kunnen voortzetten.

Op het aansturingscomité Event Flanders van 22 februari, van vorige maand dus, werden dan weer de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek rond het technologie- en innovatiefestival gepresenteerd. Momenteel stem ik met mijn betrokken collega-ministers verder af over het ambitieniveau en de scope van dat evenement.

Het vooronderzoek rond de mogelijkheden voor een hedendaags kunstenfestival werden nog niet opgestart.

U begrijpt dat we dit voorjaar zullen beslissen over een nieuwe lichter topevenementen die nog deze legislatuur zullen worden uitgerold. Tegelijk dringen zich keuzes op, zowel naar de inzet van de beschikbare middelen als de dossiers die op haalbaarheid worden onderzocht. Elk van die trajecten zijn vanwege de scope en het ambitieniveau behoorlijk arbeidsintensief.

Wat de noodzakelijke randvoorwaarden voor een Vlaams topevenementenbeleid betreft: zoals ik in eerdere antwoorden over het Vlaams topevenementenbeleid al aangaf, is Event Flanders nog maar enkele jaren operationeel. De principiële beslissing tot oprichting dateert van 2016, maar het duurde tot 2018 vooraleer ook een team van eventexperten echt aan de slag ging. De coronapandemie heeft het Vlaams evenementenbeleid behoorlijk op de proef gesteld en betekende dat er niet alleen op projectniveau moest worden geschakeld, bijvoorbeeld twee keer met het uitstel van de World Choir Games, maar dat Event Flanders als entiteit ook een rol heeft opgenomen ten aanzien van de eventsector. Het was op initiatief van Event Flanders dat het COVID Event Risk Model (CERM) en het COVID Infrastructuur Risk Model (CIRM) werden ontwikkeld, die de sector handvaten gaven om in extreem moeilijke tijden toch te kunnen werken, uiteraard met inachtneming van alle beperkingen die er op dat moment golden. Die rol ten aanzien van de eventsector en de professionals wordt bestendig, onder andere door de organisatie van een Meet in Flanders Academy, waarbij kennisdeling en professionalisering van de sector centraal staan.

Op het vlak van communicatiestrategie, impactonderzoek en duurzaamheid worden stappen gezet die later dit jaar tot concrete resultaten moeten leiden, maar uiteraard een blijvend aandachtspunt zijn voor elke lerende organisatie.

Dan kom ik bij de nieuwe meldenswaardige topevenementen. Zoals aangegeven op uw eerste vraag ligt de focus momenteel op de projecten die nog deze legislatuur zullen worden gerealiseerd. Event Flanders is wel van plan een geactualiseerde langetermijnkalender op te zetten richting de volgende regering.

Maar nu gaat alle focus naar de evenementen die we nog deze legislatuur effectief kunnen realiseren.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u wel, minister-president. Even voor de duidelijkheid: begrijp ik het goed dat er, naast het stadsfestival in Leuven en het Ensorjaar in Antwerpen, geen nieuwe evenementen meer zullen worden georganiseerd deze legislatuur?

Ten tweede: ik begrijp dat Event Flanders een opstartende organisatie is en dat we de pandemie erbij gehad hebben. Maar er is nu toch een duidelijke budgettaire enveloppe afgesproken. Men heeft de middelen. Ik vind het heel belangrijk om ook vanuit Vlaanderen, zelfs bijna in het kader van de relance, echt volop bij te dragen aan die eventmentensector. Ik zou toch willen duiden op een redelijke spoed in het opzetten van een verdere kalender en verdere evenementen en de eventuele nieuwe mogelijkheden die er zouden kunnen zijn. De zaken die we hier horen, kenden we eigenlijk al een beetje. Ik kijk er toch wel naar uit om daar een doorstart in te zien.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, dan heb ik mij niet duidelijk uitgedrukt. Het is niet de bedoeling om met die twee evenementen de lijst af te sluiten. Dat is niet de bedoeling. Dat zijn de twee die heel concreet zijn, waarvan op 20 april de haalbaarheidsstudie zal worden afgeklopt met de vraag of we ze inderdaad kunnen organiseren.

Je hebt ook nog tegelijkertijd de studie naar dat nieuwe tech-evenement. Het is ook de bedoeling om dat in voorkomend geval nog in deze legislatuur te doen. Verder wordt er gekeken of er zich nog opportuniteiten aandienen. Het is dus niet gezegd dat met die twee al gekende evenementen alles afgesloten is voor deze legislatuur. Dat heb ik niet willen zeggen. Maar die zijn concreet en ze liggen concreet op de plank op dit moment.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dat is helder, minister-president. Dan kijk ik uit naar het vervolg en zal ik u daar nog een vraag over stellen wanneer het meer concreet wordt. Bij deze doe ik toch echt wel een oproep om daar voldoende spoed en concretisering achter te zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opleiding voor artistieke bemiddelaars – 2216 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Orry Van de Wauwer

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister-president, dat kunst in de openbare ruimte geregeld tot enige controverses leidt is een understatement. De voorbeelden zijn legio waar dit tot kritiek en zelfs protest – tot in de rechtbank toe – leidde. Uit de media mochten we vernemen dat de Vlaamse Regering een opleiding voor artistieke bemiddelaars in het leven heeft geroepen. Zij moeten, zo valt er te

lezen, met hun kennis van het artistieke proces opdrachtgevers, buurtbewoners en kunstenaars helpen zodat die achteraf niet met getrokken messen tegenover elkaar staan. Dit initiatief, hoe goedbedoeld het ongetwijfeld ook mag zijn, roept bij mij toch wel een aantal vragen op:

Wat is de relatie tussen dit initiatief en het platform Kunst in Opdracht? Want over Kunst in Opdracht lezen we het volgende, ik citeer: "Om de realisatie van een kunstopdracht tot een goede einde te brengen hebben beleidsmakers en uitvoerders opdrachtgevers enzovoort nodig. De term Kunst in Opdracht verwijst naar het proces waarbij alle betrokken beroep kunnen doen op een professioneel ondersteuningskader met gerichte expertise en een inzet van kennis van derden." Die omschrijving lijkt volgens mij wel sterk op die van artistieke bemiddelaars.

Wat is het statuut van deze bemiddelaars? Wat is de waarde, bijvoorbeeld op het vlak van afdwingbaarheid van hun adviezen? Zullen zij organiek deel gaan uitmaken van het departement?

Hoeveel kandidaten worden er minimaal dan wel maximaal vooropgesteld? Aan welke criteria dienen ze te voldoen? Hoe zullen ze geselecteerd worden? En vooral, door wie?

Wie worden belast met het opleiden en binnen welke tijdsduur?

Wat is het totale budget van deze operatie? Wat zal de kostprijs zijn voor de deelnemers zelf aan een opleiding?

En dan, misschien de belangrijkste vraag van allemaal: bent u van oordeel dat het bemiddelen bij aankoop van kunst door bijvoorbeeld ziekenhuizen behoort tot het fameuze kerntakenpakket van de overheid waar iedereen de mond van vol heeft?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Brusselmans, de relatie tussen dit initiatief en het platform Kunst in Opdracht is de volgende. Het platform Kunst in Opdracht organiseert de opleiding voor artistieke bemiddelaars. Het platform schreef hiervoor een opdracht uit, die werd gegund aan Els Silvrants-Barclay en Maarten Soete.

De bemiddelaar is een freelancer of werkt bij een kunstenorganisatie, bijvoorbeeld als curator. De artistiek bemiddelaar kan – maar hoeft niet – op vraag van de opdrachtgever in de verschillende fases van een traject kunst in opdracht ondersteuning bieden. Dit om mee ondersteuning te bieden op het vlak van de artistieke kwaliteit als op het vlak van het draagvlak voor een kunstwerk. Elke opdrachtgever bepaalt dus zelf op welke manier hij of zij de artistiek bemiddelaar betreft in de uitwerking van de projecten in het kader van het decreet houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten van 1 maart 2019.

De opleiding kan plaatsvinden zodra er minimaal tien inschrijvingen zijn. Er zijn vier masterclasses met telkens een maximum van twintig deelnemers opgenomen in de huidige opdracht. Indien de vraag naar deze opleiding populair blijkt, kan ze hernomen worden. Er zijn geen selectiecriteria vooropgesteld voor de deelnemers. Iedereen die interesse heeft, kan deelnemen.

De masterclass bemiddeling Kunst in Opdracht richt zich tot curatoren, programmamakers, cultuurbeleidsmedewerkers, kunstenaars, sociale werkers, architecten en andere actoren die zich willen verdiepen in het specifieke metier van het bemiddelen van de kunstopdracht.

De opleiding wordt bekendgemaakt via de website, nieuwsbrieven en sociale media van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJM) en wordt verspreid via Kunstenpunt, Team Vlaams Bouwmeester en het Vlaams Architectuurinstituut. Voor het volledige bericht op de website, zie: <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/agenda/masterclass-bemiddeling-kunst-opdracht>. De opdracht werd gegund aan Els Silvrants-Barclay en Maarten Soete.

Een eerste opstart van de masterclasses vindt plaats in het voorjaar van 2022, meer bepaald op 13 mei en 17 juni. Na de evaluatie van het verloop wordt een tweede reeks van opnieuw twee masterclasses georganiseerd in het najaar van 2022. De inhoudelijke content voor de toolbox wordt opgeleverd in het najaar 2022.

U vroeg ook naar het budget. Voor het opleidingsformat – dus de masterclasses plus de content voor een digitaal consulteerbare toolkit – is 27.000 euro vastgelegd binnen de werkingsbudgetten van het platform Kunst in Opdracht. De deelnemers kunnen de opleiding kosteloos volgen.

Wat de vraag betreft of dit een taak van de overheid is, kan ik het volgende antwoorden. Het decreet houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten van 1 maart 2019 bepaalt in artikel 6 dat de Vlaamse Regering zorgt voor de expertiseopbouw, de kennis- en informatiedeling en de uitbouw van samenwerkingsverbanden voor de ondersteuning van de activiteiten op het vlak van Kunst in Opdracht. Als minister van Cultuur zorg ik via het platform Kunst in Opdracht dat elke opdrachtgever die binnen het toepassingsgebied van het decreet valt de nodige handvaten aangereikt krijgt om een artistiek kwaliteitsvol kunstwerk te realiseren. De opleiding en het aanreiken van een pool van artistiek bemiddelaars komt tegemoet aan de gedetecteerde nood aan artistieke begeleiding in het traject Kunst in Opdracht. Voor elke kunstopdracht in de semipublieke ruimte kunnen publieke opdrachtgevers uit alle beleidsdomeinen voor algemene informatie over Kunst in Opdracht terecht op de website en op eigen initiatief vrijblijvend eerstelijnsadvies inwinnen bij het platform Kunst in Opdracht. Het is dus een aanbod, het is geen verplichting. Hier was in het veld nood aan en we hebben dat hiermee ingevuld met een, denk ik, budgettair zeer lage kost.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Het laatste wat u zegt klopt inderdaad. Het is niet de grote kost van de Vlaamse Regering, gelukkig maar. Ik ben ook blij dat Kunst in Opdracht hierbij betrokken is of mee initiatiefnemer was. Dat is zeker positief. De vraag blijft natuurlijk of dit echt een kerntaak is van de overheid om mee te gaan bemiddelen of op zijn minst bemiddelaars te gaan opleiden bij de aankoop van kunst. In mijn wereld is dat in ieder geval niet zo. Ik denk in de wereld van vele Vlamingen ook absoluut niet. En dat toont toch hoe men vaak de voeling met de maatschappij is kwijtgeraakt. Het is niet alleen aan de overkant van de straat, maar dat is evenzeer zo in de Vlaamse Regering en in het Vlaams Parlement. Dat is iets wat ik alleen maar kan vaststellen en kan betreuren. Ik heb geen bijvragen. Ik ben in ieder geval opgelucht dat het hier niet weer om de zoveelste smosoperatie gaat. Die 27.000 euro is veel geld, maar het zijn geen bijkomende middelen, het zit ingekanteld binnen het budget van Kunst in Opdracht. Dat is het minste kwaad.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Collega Brusselmans, les gouts et les couleurs ne se discutent pas. Dus, dat kunstenaars voor- en tegenstanders kennen, ja, dat is normaal in het kader van het publieke debat. Maar ik denk dat iedereen hier die ook lokaal actief is de discussie over kunst in de openbare ruimte wel kent. De

verwachtingen van de verschillende partijen kunnen wel verschillen. Dat weten we ook allemaal. Dus we denken dat dit initiatief mogelijkheden biedt om te bemiddelen, te tolken tussen de kunstenaars, de lokale gemeenschap en de overheid. Want goede afspraken maken natuurlijk goede vrienden. En als de betrokkenen elkaar beter leren kennen, dan is het doel bereikt.

Vooraf belangrijk is wel, en dat wilde ik namens mijn partij nog wel eventjes meegeven, dat het bedrag van de kosten die vermeden kunnen worden groter is dan de investering in die opleiding en de kost van die opleiding. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de kosten van rechtszaken vermijden, de werkuren die ambtenaren moeten steken in het doornemen van bezwaarschriften of de uren en de middelen die er kruipen in het omwerken van een project. Ik vind dat toch ook een heel belangrijk gegeven om eventjes in het achterhoofd te houden.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik denk dat er geen bijkomende vragen zijn van de heer Brusselmans en mevrouw Van Werde ging met de heer Brusselmans in dialoog. Dus ik heb geen bijkomende antwoorden.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): De dialoog misschien verderzetten of eindigen, het gaat erom dat er – zonder twijfel – ergens nood is aan een tussenpersoon op dat gebied, zeker lokaal. Dat is iets wat ik absoluut erken. De vraag is alleen: is dat de taak van de Vlaamse overheid om dat te voorzien. Ik ben niet akkoord met wat u zegt dat dit ongetwijfeld zal leiden tot besparingen van kosten in procedures en onnodig ambtenarenwerk. Want het is niet omdat daar een bemiddelaar vanuit een bepaalde bril – want die wordt vanuit een bepaalde bril opgeleid – naar kijkt, dat daar plots heel de goegemeente mee akkoord zal zijn. Ik hoop het. Als dit het resultaat zou zijn van een investering van 27.000 euro, dan zal ik de eerste zijn om die vraag hier opnieuw te stellen en te zeggen 'proficiat'. Maar dat is ijdele hoop, vrees ik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het groeiende aandeel van de creatieve en culturele sector in de Vlaamse economie – 2051 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Orry Van de Wauwer

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijn vraag gaat over een studie van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) die verscheen op 22 februari 2022 waarin de economische impact van de culturele en creatieve sectoren in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wordt onderzocht. De cijfers dateren van net voor de coronacrisis en uit de studie blijkt dat bijna een vierde van de Belgische jobs in de culturele en creatieve sector zich in Brussel bevinden. De culturele en creatieve sector vormt daarmee de tweede grootste werkgever van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, mede door de grote mediabedrijven die er gevestigd zijn, en is een sector waarbij de werkgelegenheid – tot voor de coronacrisis – ook elk jaar toeneemt. Uit de studie concludeert men dan ook dat de sector een belangrijke motor is van de economie, en daarom prioritair ondersteund moet worden.

Dat de werkgelegenheid in de culturele sector de voorbije jaren zo sterk steeg, heeft in sterke mate te maken met het aantal actieve freelancers. Van 2010 tot 2018 is het aantal freelancers in Brussel met maar liefst 130 procent toegenomen, van ongeveer 5500 tot meer dan 12.000. Gemiddeld stijgt het aantal freelancers dat actief is in de culturele sector in Brussel met 11 procent per jaar. In het kader van de coronacrisis wordt er dan ook gewezen op de kwetsbare positie van freelancers en zelfstandigen en de nood aan ondersteunende maatregelen voor deze groepen.

De uitgebreide studie brengt de rol van de culturele sector in de Brusselse economie mooi en gedetailleerd in kaart. De impact van de coronacrisis op deze sector vormt het onderwerp van een vervolgstudie, waarvan de resultaten deze zomer mogen worden verwacht.

In het kader van deze studie heb ik de volgende vragen, minister-president.

Via onder meer de Vlaamse Gemeenschapscommissie speelt Vlaanderen een belangrijke rol in het culturele en creatieve leven in Brussel. Ook veel Vlamingen vinden binnen deze sector in Brussel werkgelegenheid. Plant u bepaalde acties of beleidskeuzes die de rol van Brussel als onze culturele hoofdstad ondersteunen en versterken?

Deze studie schetst een goed en gedetailleerd beeld van de rol van de culturele sector in de Brusselse economie. Zijn dergelijke cijfers ook voor Vlaanderen beschikbaar? Hebben we een duidelijk beeld van de werkgelegenheid van de culturele sector in Vlaanderen en de rol die deze sector speelt binnen onze economie? Indien ja, kunt u deze cijfers ter beschikking stellen? Indien niet, plant u om een dergelijke studie voor Vlaanderen te laten uitvoeren?

Zal de impact van de covidcrisis in Vlaanderen ook op gelijkaardige, diepgaande manier onderzocht worden? In uw antwoord op de schriftelijke vraag nr. 113 van Stephanie D'Hose stelt u dat er in de loop van januari 2022 een rapport zou worden opgeleverd met financieel-economische inzichten op basis van een vergelijking tussen de situatie voor de coronacrisis en de huidige situatie. Intussen hebben we dat gekregen, denk ik. Dit onderdeel van de vraag is intussen achterhaald, maar de rest blijft relevant.

Goed beleid steunt op cijfers, dus het lijkt ons dat de Vlaamse cultuursector alleen maar gebaat kan zijn bij een dergelijke studie. Ook het bijeenbrengen en centraliseren van bestaand cijfermateriaal kan het beleid alleen maar ten goede komen. Nu zitten heel wat cijfers vaak verspreid over verschillende instanties, en zijn ze vaak onvolledig. Erkent u deze problematiek? Wat zijn uw ambities op dit vlak en op het vlak van het wetenschappelijk onderzoek naar de economische rol van de cultuursector?

Uit de Brusselse studie komt de rol van zelfstandigen en freelancers, onze meest kwetsbare spelers, nog maar eens aan de oppervlakte. Deze vaststelling wijst bovendien op de noodzaak van een beleid dat focust op de individuele kunstenaars en de mensen actief in deze sector, niet enkel op infrastructuur en grote instellingen.

Is er binnen Vlaanderen voldoende onderzoek naar, en inzicht in, de situatie van deze spelers binnen de cultuursector? Uit uw antwoord op schriftelijke vraag 113 blijkt dat er enkel wordt gefocust op entiteiten met een ondernemingsnummer. Waarom werd het belangrijke segment freelancers niet meegenomen? Krijgen ze volgens u voldoende aandacht en ondersteuning vanuit het beleid van de Vlaamse overheid?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Uw eerste vraag gaat over acties of beleidskeuzes die Brussel als culturele hoofdstad ondersteunen. Brussel is altijd al een grote bron van culturele inspiratie voor zowel makers als voor publiek. Ik neem Brussel dus ook bewust mee in het brede beleidsinstrumentarium dat de Vlaamse Gemeenschap lanceert.

Samen met de verschillende gemeenschappen hebben we, onder andere in het interministeriële conferentie (IMC) Cultuur, aandacht voor elkaars situatie. We werken onder andere samen over cultuurcommunicatie in Brussel, onder regie van Visit.Brussels, en de Vlaamse overheid investeert, zoals u weet, via het Brussel-beleid van collega-minister Dalle specifiek in Brussel, onder andere met Muntpunt en BRUZZ.

U vraagt of er ook cijfers voor Vlaanderen bekend zijn. Ja, die zijn beschikbaar. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) heeft reeds cijfers bekend gemaakt over de culturele en creatieve sectoren (CCS): In de meest recente cijfers waren de Vlaamse culturele en creatieve sectoren er goed voor 12.251 voltijds-equivalenten (vte's) en vertegenwoordigen ze een toegevoegde waarde van 991,7 miljoen euro en een omzet van 4 miljard euro. De gedetailleerde cijfers van 2020 en de impact van de coronacrisis zullen wellicht pas in de loop van 2022 berekend kunnen worden.

Daarnaast heb ikzelf ook een globaal onderzoek laten uitvoeren door Graydon – daar hebt u al naar verwezen – omtrent de financieel-economische impact van de COVID-19-pandemie op de cultuursector. Deze studie neemt ook het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest mee in haar analyse naar werkgelegenheid en andere financiële ratio's. Die studie hebben we vorige week, of twee weken geleden denk ik, besproken.

Zal de impact van de covidcrisis in Vlaanderen ook onderzocht worden? Dit rapport wordt beschikbaar gesteld nadat de resultaten in de commissie Cultuur worden toegelicht. Brussel is meegenomen in de scope van het onderzoek. Ik heb me namelijk gefocust op de Vlaamse Gemeenschap. Deze benoemde studie is niet meegenomen in de onderzoeksopdracht omdat de opdrachtgunning dateert van augustus 2021, en toen was het rapport waar u naar verwijst nog niet beschikbaar gesteld.

Dan vroeg u of ik de problematiek erken van de verspreiding van de cijfers over de verschillende instanties. Ik erken zeker de problematiek dat verschillende sectorspelers en ook mijn administratie data verzamelen en onderschrijf de continue nood aan het steeds beter ontsluiten van data.

Er bestaan verschillende initiatieven daartoe op niveau van de Vlaamse overheid. Er is onder meer het beleid van Digitaal Vlaanderen rond open data en datastromen. Ik verwijs daarbij voor een stuk naar mijn antwoord op de vraag van mevrouw Brouwers. Mijn administratie bereidt ook haar open databeleid voor, waarbij datasets ter beschikking zullen worden gesteld via een open dataportaal.

Binnen het afsprakenkader rond onderzoek werden onder meer afspraken gemaakt tussen het departement en de sectorale steunpunten over de samenwerking voor het verzamelen, beheren, verwerken en ontsluiten van beleidsrelevante data en kerncijfers. Er bestaat een grote behoefte aan permanente monitoring van een aantal kernindicatoren. In 2021 ben ik gestart met trajecten waarbij afspraken worden gemaakt over datastandaarden en semantiek voor kernindicatoren over dossierkenmerken, dossierbeslissingen en financiële gegevens. In overleg met de steunpunten worden ook de kennisnoden geïdentificeerd. Dat vindt u nog uitgebreider terug, mevrouw Meuleman, in het antwoord op de vraag van mevrouw Brouwers. Daarin heb ik dat nog wat meer in detail uitgewerkt.

Ten slotte hebben we het over de rol van de zelfstandigen en de freelancers. De studie die ik heb laten uitvoeren door Graydon waar ik naar verwijs in schriftelijke vraag 113 stelt inderdaad dat er werd gefocust op entiteiten met een ondernemingsnummer. Freelancers, zowel in hoofd- als bijberoep, al dan niet btw-plichtig, beschikken over een ondernemingsnummer. Interimarbeid zit inderdaad niet in de scope, maar freelancers beschikken ook over een ondernemingsnummer. Dat zijn namelijk eenmansbedrijven, bij wijze van spreken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik denk dat er toch nog een aantal hiaten zijn, minister. De studie van Graydon focuste specifiek op de impact van de covidcrisis. Wat interessant is aan die studie van Brussel is dat blijkt dat de toename van het aantal freelancers blijkbaar gigantisch is. Dat is ongelooflijk: een toename van 130 procent, ik heb de exacte cijfers zonet geciteerd. We weten allemaal dat dat ook degenen zijn die met het meest precaire statuut zitten, en dat we daarvoor dringend een oplossing moeten vinden.

Ik ben gisteren even naar de voorstelling van 'Loont passie?' geweest, dat is ook een rapport dat in opdracht van het departement Cultuur is uitgeschreven, en dat door de Universiteit Gent werd gemaakt. Ook daaruit komt naar voren – naast het probleem dat vrouwen ongelooflijk moeilijk kunnen doorgroeien in de culturele sector, vooral in de muzieksector – dat de freelancers het bijzonder moeilijk hebben om van hun culturele passie een job te maken. Ik denk niet dat daarover cijfers beschikbaar zijn in Vlaanderen, los van de studie van Graydon over de covidsituatie. Ik denk dus dat er toch nog wel wat werk is om dergelijke zaken op te volgen, en om ook een gelijkaardige studie te doen in Vlaanderen, om een volledig zicht te krijgen op de situatie.

Bent u van plan om dat in meer detail te gaan bekijken? Of denkt u dat u het al hebt, maar dat alles nog verzameld en gebundeld moet worden? Is dat de kwestie?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Meuleman, ik denk dat ik in de commissie al een aantal keren gezegd heb, meestal naar aanleiding van besprekingen rond covid en de kwetsbaarheid van mensen, dat ik inderdaad grote vragen stel bij het feit dat heel wat mensen in precaire statuten – of zonder statuut, en dat is dan per definitie precair – in de culturele sector werkzaam zijn. We moeten daar zeker en vast beleidsmatig iets aan doen. Beleid begint bij meten, dus als u mij de vraag stelt of ik dat in kaart wil brengen dan kan ik daar alleen maar bevestigend op antwoorden.

Een tweede element is het kunstenaarsstatuut. Dat ligt nu op federaal vlak voor en daar zijn wij, voor alle duidelijkheid, ook bij betrokken. Ik denk dat dat werk eerst moet worden afgerond, omdat je dan weet hoe breed de scope is. Ik kan me bijvoorbeeld voorstellen dat een podiumbouwer, ik noem maar iets, niet onder het kunstenaarsstatuut zal vallen. We zullen zien waar we daarmee landen. Maar het is goed dat dit eerst afgebakend wordt, dat we kijken wie daaronder valt, en dat we dan verder het veld bekijken, om die mensen toch iets meer sociale zekerheid te bieden dan wat ze vandaag hebben.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel voor uw antwoord. De vraag bevat heel goed nieuws: de culturele sector is een heel belangrijke economische speler, zeker in het Brusselse, maar ongetwijfeld ook in Vlaanderen. Anderzijds is er de kwetsbaarheid van de freelancers. Dat statuut komt eraan. Eenmaal dat is afgeklopt op federaal niveau, denk ik dat we hier in de commissie dan moeten

bekijken wat de impact is, wat de gevolgen zijn, en wat wij vanuit Vlaanderen kunnen doen om ervoor te zorgen dat die kwetsbaarheid en die precariteit voor een stuk wordt aangepakt. Dan zullen we potentieel een heel bloeiende sector hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.